

Ενότητα 1^η Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν, Ἀν ἡ Ελένη βρισκόταν στην Τροία,
ἀπέδοντο ἄν αὐτήν τοῖς Ἑλλήσιν οἱ
Τρῶες, οἱ Τρῶες θὰ τὴν ἐδῖναν στους Ἕλληνες,
ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου. με τὴ θέληση ἢ χωρὶς τὴ θέληση τοῦ
Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβῆς ἦν Γιατὶ βέβαια δὲν ἦταν τόσο
Πρίαμος παράφρονας ὁ Πρίαμος
οὐδέ οἱ ἄλλοι Τρῶες, οὔτε οἱ ἄλλοι Τρῶες,
ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς ὥστε νὰ βάζουν σὲ κίνδυνο τὴ ζωὴ τὴ
τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν δική τους καὶ τῶν παιδιῶν τους καὶ τῆς
ἐβούλοντο, πόλης τους,
ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ. γιὰ νὰ ζεῖ ὁ Ἀλέξανδρος μαζί με τὴν
Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις Εἰ ἂν βέβαια καὶ στὰ πρώτα χρόνια
ταῦτα ἐγίγνωσκον, εἶχαν αὐτὴ τὴ γνώμη,
ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρῶων, ὅταν πολλοὶ ἄλλοι Τρῶες
καὶ μάλιστα καὶ τὰ παιδιά του, καὶ μάλιστα
μάλιστα δέ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ἀπώλλυντο, σκοτώνονταν
ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλήσιν, ὅσες φορές συγκρούονταν με τοὺς
Ἕλληνες, Ἕλληνες,
Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Εἰ ἂν καὶ αὐτὸς Ελένη συνώκει, ὁ Πρίαμος, ἀκόμη κι ἂν συγκατοικοῦσε
ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ, ὁ ἴδιος με τὴν Ελένη,
ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ θὰ τὴν ἐπέστρεφε στὸ Μενέλαο,
ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν. γιὰ νὰ ἀπαλλαγούν ὁ ἴδιος καὶ οἱ
ὑπήκοοί του ἀπὸ τὶς συμφορὲς τῆς
ἐποχῆς τους. ἐποχῆς τους.
Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι Ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὴν Ελένη, γιὰ νὰ τὴν
οὐδέ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπιστρέψουν
ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες, οὔτε τοὺς πίστευαν οἱ Ἕλληνες, παρόλο
ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, ποὺ αὐτοὶ ἔλεγον τὴν ἀλήθεια,
τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος ὅπως ἐγὼ πιστεύω,
ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι ἐπειδὴ ὁ θεὸς μηχανεῖτο
καταφανές τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις με τὴν ὁλοκληρωτικὴ τους καταστροφὴ
ποιήσωσι, νὰ κάνουν ὁλοφάνερο στους
ἀνθρώπους αὐτό
ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων ὅτι δηλαδὴ γιὰ τὶς μεγάλες ἀδικίες
μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν μεγάλες εἶναι καὶ οἱ τιμωρίες ἀπὸ τοὺς
θεῶν. θεοῦς.

Νοηματικός πυρήνας

Ὁ Ἡρόδοτος ἀκολουθεῖ τὴν ἐκδοχὴ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, σύμφωνα με τὴν ὁποία ἡ Ελένη δὲ βρισκόταν στὴν Τροία, ἀλλὰ στὴν Αἴγυπτο. Ὡστόσο, οἱ Ἕλληνες, ὅταν ἀπαίτησαν τὴν ἐπιστροφὴ τῆς, δὲν πίστεψαν τοὺς Τρῶες ποὺ τοὺς ἔλεγον τὴν ἀλήθεια ὅτι δὲν τὴν εἶχαν, ἐπειδὴ ἔτσι ἤθελε ὁ θεός. Ἡ καταστροφὴ τῆς Τροίας ἐγίνε ἐπειδὴ ὁ θεός ἤθελε νὰ

δείξει στους ανθρώπους ότι όσοι διαπράττουν σοβαρά παραπτώματα, δε μένουν ποτέ ατιμώρητοι.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου

1.Πώς τεκμηριώνει ο Ηρόδοτος την άποψη ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία;

Ο Ηρόδοτος υποστηρίζει ότι η Ελένη βρισκόταν στην Αίγυπτο και όχι στην Τροία. Ο συλλογισμός του έχει ως εξής: ο Πρίαμος, ο βασιλιάς της Τροίας, όπως και κάθε ηγέτης που σέβεται το αξίωμα του, θεωρεί ότι το κοινωνικό συμφέρον μπαίνει πάνω από το ατομικό και έτσι δε θα επέτρεπε να κινδυνεύσει ο λαός του, για να ικανοποιήσει την επιθυμία ενός ατόμου, ακόμα κι αν ήταν ο γιος του ο Πάρις. Για τον Ηρόδοτο η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία, αλλά ακόμη κι αν βρισκόταν, είναι βέβαιο ότι οι Τρώες θα την επέστρεφαν στους Έλληνες, γιατί μόνο ένας παράφρων ηγέτης, θα επέτρεπε να υποφέρει ο λαός του για να ευχαριστηθεί ένα μέλος της οικογένειάς του.

2.Πού αποδίδει ο Ηρόδοτος την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι η Ελένη δε βρισκόταν στα χέρια τους;

Ο Ηρόδοτος παρουσιάζει την κατάληψη της Τροίας ως αποτέλεσμα της θείας βούλησης. Οι Τρώες μολονότι έλεγαν την αλήθεια δε μπόρεσαν να πείσουν τους Έλληνες ότι δεν είχαν την Ελένη, γιατί συντελούσε στην καταστροφή τους η θεία θέληση. Οι θεοί ήθελαν να μάθουν και να παραδειγματιστούν οι άνθρωποι ότι οι άδικες πράξεις τιμωρούνται ανάλογα.

3.Με ποιο κίνητρο παρεμβαίνει το θεϊόν στη διαμάχη Ελλήνων και Τρώων σύμφωνα με τον Ηρόδοτο;

Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο ο θεός παρεμβαίνει στα ανθρώπινα, για να δείξει ότι τα μεγάλα αδικήματα συνεπάγονται και μεγάλες τιμωρίες. Όταν ο άνθρωπος υπερβαίνει τα όρια και διαπράττει ύβρη, οι θεοί τιμωρούν για να αποκατασταθεί η ηθική τάξη.

4.Να κρίνετε την άποψη του Ηροδότου σχετικά με τον Τρωικό πόλεμο. Ο Ηρόδοτος στη προσπάθειά του να ξεχωρίσει τα βαθύτερα αίτια των γεγονότων εμπλέκει στις εξηγήσεις του παράγοντες εξωλογικούς, όπως τη μοίρα, το θείο, την τύχη κτλ. Έτσι εδώ η κατάληψη της Τροίας παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα της θείας βούλησης. Οι Τρώες, αν και έλεγαν την αλήθεια ότι δεν είχαν την Ελένη, δε γίνονταν πιστευτοί από τους Έλληνες, επειδή οι θεοί ήθελαν να μάθουν στους ανθρώπους ότι οι αδικίες τιμωρούνται. Επιπλέον, μόνο ένας παράφρων ηγέτης, που δεν ενδιαφέρεται για το λαό του, θα μπορούσε να αφήσει το λαό του να καταστραφεί.

5.Ποιες προτεραιότητες πρέπει να θέτει ένας σύγχρονος ηγέτης όταν χρειάζεται να επιλέξει μεταξύ ειρήνης και πολέμου; Οι ηγέτες σε τόσο σημαντικές αποφάσεις επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες, όπως θέματα οικονομικά, γεωστρατηγικά, ιδεολογικές διαφορές κλπ. Σε κάθε περίπτωση ένας σωστός ηγέτης πρέπει να σκέφτεται το συμφέρον και την ευημερία του λαού του, που επιτυγχάνεται σε περίοδο ειρήνης. Μόνο σε περιπτώσεις αμυντικών πολέμων η σύγκρουση μοιάζει αναπόφευκτη.